

languet (Cant. 5, 8). Quæ est causa languoris, quo afficitur sponsa? Non alia quidem, quam sponsi sui absentia. Si enim sponsum possideret, amore illius non langueret; ideo languet, quia sponsum absentem videre et possidere ardentissime cupit. Unde Rupertus Abbas præfata exponens verba, sponsam sic loquentem inducit: *languet amore sponsi, quia præ magno videndæ faciei ejus desiderio, maximum tedium patior et animo gemituoso suspiriosus præsentis exiliî moras sustineo*; *languet ergo sacra sponsa a magno videndi sponsum, eoque fruendi desiderio; et hæc fuit etiam potissima causa languoris, quo conficiebatur sancta Theresia: languet, quia sponsum Christum ardentem amabat et videre desiderabat, tantumque languorem ex hoc desiderio patiebatur, ut singulis momentis morientium pœnas et languores pati videretur: videbatur mihi mori, inquit ipsa, desiderio Deum videndi. O animam vere amantem! O sponsam sponsi amore vere flagrantem! Dilixit multum Theresia, quoniam amore patiente, operante et languente amavit. Dilixit multum amore patiente: heu! quam gravia pro Christo passa est! Dilixit multum amore operante: heu! quam multa, quam magna, quam mirabilia pro Christi gloria operata est! Dilixit multum amore languente: heu! quales languores, quantas spirituales infirmitates, quantaque cordis deliqua sensit et pertulit! Jamvero o fratres, si Christum dilexit Theresia, debemus et nos eum diligere, quia *qui non diligit, manet in morte* (Joan.). A nobis non exigit Deus, ut dæmonia ejiciamus, montes transferamus et alia miracula operemur; id unum postulat, ut ipsum diligamus, quo nihil facilius, dulcius nihil, nihil optabilius; ideo tota mente, toto corde, tota anima eum diligamus. Dilixit eum Theresia amore patiente, eodem et nos eum amore prosequamur. Illicitis non indulgeamus voluptatibus, post carnis concupiscentias non eamus; verum, abnegantes nosmetipsos, crucem Christi animo volenti feramus et quicquid durum in via salutis occurrit, libenter patiamur pro amore ejus, qui pro nobis pati, crucifigi et mori voluit. Amemus eum amore patiente: *ac simul amemus eum amore operante*. Salutis nostræ opus operatus est Christus et*

ad illud implendum bonis operibus continue incubuit; bona et nos opera pro ejus amore continue faciamus: deviantes opera tenebrarum, bonis operibus indesinenter insistamus. Post mortem sequentur nos opera nostra, et si fuerint mala, nos sequentur et persequentur: si autem bona fuerint, nos sequentur et pro nobis loquentur, ac a Deo coronam gloriæ pro nobis postulabunt. Igitur bonis operibus indesinenter incumbamus et dum tempus habemus, pro Dei amore operemur bonum. Imitemur Theresiam, quæ Christum amavit amore operante; *ac etiam amore languente*. Dei amore non languent peccatores, qui illum non amant; Dei amore languere non possunt, cum eum nullo modo diligant. Quare si in nobis talem languorem non sentiamus, timeamus, ne in mortalis peccati statu delitescat anima nostra: si talem languorem non patiamur, languemus ex hoc quod non langueamus: si talem in nobis non experiamur languorem, ploremus, ingemiscamus et a Deo supplices petamus, ut amoris sui igne corda nostra ita urat et amoris sui sagittis ita confodiat, ut terrena cuncta despicientes, amore ejus in terris langueamus, nosterque hic amor in æternum perseveret in gloria Amen.

DE SANCTO PETRO DE ALCANTARA

CONCIO PRIMA.

Vir Dei sanctus est ille (IV Reg. 4).

Sicut in ordine naturæ insolitos et a communibus providentiæ suæ legibus aberrantes effectus nostris nonnunquam oculis Deus objicit, ita in ordine gratiæ pereximia et supra modum sublimi sanctitate fulgentes quandoque nobis proponit viros, qui omnipotentæ ejus gloriæ prædicant et mirabiliter superexaltant. Sanctus Petrus de Alcantara, unus procul dubio

fuit ex viris portentosa illa sanctitate micantibus, qui in Ecclesia fulsit, sicut in Templo Dei, et cujus sanctitas mundo, angelis et hominibus admirandum spectaculum facta est: *spectaculum factus sum mundo et angelis et hominibus* (1 Cor. 4). Heroicam et pereximiam illustrissimi hujus viri sanctitatem delineare mei nunc est propositi: et sicut Seraphim in caelo, essentialem Dei contemplantes sanctitatem, extra se rapti indesinenter clamant: *Sanctus, Sanctus, Sanctus* (Isa. 6), ita et ergo, sancti Petri portentosam admiratus sanctitatem, in tota hac concione continue dicam et libenter clamabo, eum esse virum sanctissimum: *vir Dei sanctus est ille*. Videamus ergo, quam magna, quam excelsa, quam supereminens et portentosa Petri fuerit sanctitas. *Ave*.

Hominis cujusque justi sanctitatem inspicio in corde ejus, in Dei manu et in hominum aestimatione. Illam inspicio *in corde hominis justii*, qui illam possidet: *in manu Dei*, qui illum fovet, multisque beneficiis afficit: *in aestimatione hominum*, qui sanctitatem in aliis plerumque honorant et venerantur. Praeclara quidem in mundo extitit sanctitas beati Petri de Alcantara; atvero ut altiozem et sublimiorem ejus ideam mentibus vestris ingerere valeam, velim, ut mirandi illius minoritae sanctitatem consideremus in corde ejus, in Dei manu, et in hominum aestimatione. Sanctitatem perfectissimam cor ejus possidet; sanctitatem ejus Dei manus fovit, magnisque donis et beneficiis prosequitur; sanctitatem tandem illius homines aestimant et plurimum venerantur. Quae omnia ut clarius pateant, dicamus, quod *vir Dei sanctus est ille*: sanctus quidem Petrus de Alcantara, et sanctitas ejus 1. magna noscitur in se et in corde ejus; 2. magna apparet in manu Dei; 3. magna in hominum aestimatione.

I PARS.

Beati Petri sanctitas magna est in se et in corde ejus.

Magna quidem in se Petri sanctitas, eamque altissimam et eminentissimam extitisse multa probant; verum sanctitatis ejus excellentiam et celsitudinem, tantum auspicabor a contemptu terrenorum, a corporis mortificatione et a conformitate voluntatis suae cum divina: dicamque, altissimam et perfectissimam ejus fuisse sanctitatem, quia terrena desepxit, carnem mortificavit et voluntatem suam divinae conformavit: 1. quia terrena desepxit, ut caelestia amaret; 2. quia carnem mortificavit, ut illam spiritui subjeceret; 3. quia voluntatem suam divinae conformavit, ut unus cum Deo spiritus fieret.

1. Quicumque ad sanctitatis et perfectionis apicem ascendere cupit, a terrenis omnibus cor suum solvat necesse est: omnis enim qui creaturæ corde et affectu adhæret, ad Deum et ad divina se erigere nequit: nam sicut ad aëra et nubes volare nequit aquila, quæ vel unico vincula ligamine in terra detinetur, ita qui entibus creatis corde et affectu adhæret, ad Deum et ad perfectionis culmen conscendere non valet. Quod probe noverat sanctus Petrus de Alcantara, et ideo ut ad altiozem sanctitatis gradum ascenderet, terrena omnia desepxit et pro nihilo habuit. Avita fulgebat nobilitate; multarum futurus erat hæres divitiarum; voluptatibus multis frui et ad eminentiores sæculi dignitates sublimari poterat: hæc omnia contempsit, abiecit, fugit et veluti vilia excrementa aspernatus est, ut Christum lucrifaceret et ad omnis sanctitatis fastigium conscenderet: *omnia arbitror ut stercora, ut Christum lucrifaciam* (Philip. 1). Salubre sanctus Petrus de Alcantara est secutus consilium Tertulliani dicentis, terrena omnia inspicienda veluti mella veneno infecta, vel sicut mella, quæ in extremitate baculi venenati nobis libanda offeruntur: *omnia*

proprus habe, ac si stilliciidia mellis cum baculo delibares venenato (de spectac.). Vir enim ille sanctissimus, terrenorum omnium suavitate, ut veneno infectam respexit; ac sicut a cibus, quantumvis exquisitis et suavibus quisque abhorret, cum veneno infecta noscit, ita Petrus terrena omnia, quantumvis mellita et suavia, despexit et exhorruit, ut iis ablegatis, totum se Deo consecraret et altiori perfectioni acquirendæ accuratius incumberet. A pueritia gustaverat, quam suavis sit Dominus; vix enim sextum ætatis annum attingerat, cum in templo orans in extasim raptus ferlur. Ex tunc autem angusta, exilis, vana et contemptibilis ei visa est omnis creatura; ex tunc omnia creata despexit, dicens, quod *qui Deum in corde suo cernit, omnia visibilia negligit*. Sicut terrena ista ut vilissima et amore suo indigna respiciunt angeli, qui Deum in cælo videntes, ab ubertate domus ejus inebriantur, ita sanctus Petrus, qui gustaverat, quam suave sit adhærere Deo et qui cœlestibus voluptatibus jam ab infantia inebriari meruerat, terrena omnia despexit, ablegavit et quodam cum horrore aspexit: totumque se amori cœlestium consecravit. Magna ergo cor Petri præstitit sanctitate, quia terrena despexit, ut cœlestia amaret; ac etiam, *quia carnem mortificavit, ut eam spiritu subjiceret*.

2. Corporis mortificationi sedulo incuberunt quicumque altiori sanctitati comparandæ studuerunt: hi carnem suam ad prava declinare et deliciis se dedere minime passi illam simul cum vitis et concupiscentiis crucifixerunt: *qui sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitis et concupiscentiis* (Gal. 5, 24). Quod in primis fecit sanctus Petrus de Alcantara, qui acerbis, insolitis et portentosis mortificationibus corpus suum allixit, vexavit, crucifixit et pene crucidavit. Durum et durum panem ei ad victum præbebat, qui diebus festis herbas et legumina sine condimento addebat, et interdum cinere, et absynthii amaritudine quidquid boni saporis superat, penitus tollebat. Non semel constitit, tres aut octo dies sine ullo cibo transegisse; nusquam vino usus, vix aquam usque ad satietatem sorbebat. Unica solum hora singulis no-

ctibus somno indulgebat: asperrimis flagellis qualibet nocte usque ad sanguinis effusionem corpus domabat; unde corpus ejus ita extenuatum et macidum evasit, ut aridæ radici sancta Theresia illud simile fuisse dixerit. Vir tandem ille sanctissimus, instar sancti Macharii, corpus suum tamquam publicanum inspiciebat, ac ut publicanum et inimicum vexabat: *sic publicanum meum tracto, quia vexantem me vero* (Sur. 2 Jan. et 10 Apr.). Adversus hunc inimicum aperto Marte decertans Petrus, illud somno, cibo, omnique sensibili solatio privebat: hyberno tempore in frigidissimum balneum illud quandoque immergebat; viginti annos natus bractea ferrea illud induit, a qua ita sauciabatur, ut a planta pedis usque ad vorticem nulla in ejus corpore sanitas appareret; toto demum vitæ tempore infensus corpori suo, tam dire in illud sævit, ut mutatus illi sit in crudelem: *mutatus est mihi in crudelem*. Crudelis fuit oculis, quos ad doloris et amoris lacrymas emittendas millies induxit; crudelis ori, cui arctam custodiam posuit: crudelis capiti, quod cum operire nunquam soletet aut solis æstu adustum, aut gelu, niveque aspersum plerumque habebat: crudelis toti corpori, quod ab adolescentia dirissime persecutus omni mortificationum genere vexavit, ut illud spiritui subjiceret, atque ad altissimam sanctitatem pervenire haud moraretur. Petrus autem jam sanctus ex eo quod corpus suum mortificationibus multis domuerit, *sanctior etiam evasit dum voluntatem suam divinæ penitus conformavit*.

3. Dei voluntas est omnis sanctitatis regula: tantum enim sancti et perfecti sumus, quantum divinæ voluntati conformes effimur. *Sanctus* est, qui ita divinæ voluntati conformatur, ut omnia ejus mandata religiose servet: *sanctior*, qui adeo illi cohæret, ut non solum mandata, verum et consilia evangelica studiose custodiat: *sanctissimus*, qui tanta ipsi adhæret conformitate, ut in omnibus et semper id agat, quod Deus eum velle et facere intendit, et cum Christo dicere possit, *que placita sunt ei, facio semper* (Joan. 8, 29). Sanctus autem Petrus eximiam et superexcellentem hanc æmulationem sanctitatem, voluntatem

suum adeo divinæ conformavit, ut non solum Dei præcepta et evangelica consilia perfectissime servaverit, verum in omnibus quesierit, quæ esset Dei voluntas bona, beneplacens et perfecta; ac in omnibus et semper hanc Dei voluntatem adimplere studuerit: pravis Petrus non regebatur hominum consuetudinibus: carni non adhaerebat et sanguini: corruptis mundi moribus et fallacibus prudentum sæculi rationibus non dirigebatur; unam Dei voluntatem in omnibus scrutabatur. Quid ab ipso Deus desideraret, semper explorare conabatur, totusque divinæ voluntati adimplendæ versabatur et continue incumbebat. Sicut primum mobile alios cælorum orbis motu suo trahit, ita Dei voluntas erat quasi primum mobile, a quo semper trahebatur Petri voluntas: unum enim et idem Dei et ejus erat velle et nolle: idque in omnibus volebat, vel nolebat Petrus, quod Deum velle, vel nolle cognoscebat. Unde sicut dicunt philosophi, Dei concursus esse unum et idem cum actione creaturæ, ita de Petro merito assertitur, voluntatem ejus ita divinæ fuisse conformem, ut in omnibus suis operibus quasi una et eadem Dei et ejus esset voluntas, dum in omnibus Dei voluntatem explorabat et quantum humana patitur fragilitas, accurate adimplebat. Ergo dicendum altissimam et perfectissimam extitisse Petri sanctitatem, cum terrena despexerit, corpus mortificaverit, suamque voluntatem divinæ penitus conformaverit. Magna igitur in se Petri sanctitas reputanda; *magna etiam in manu Dei, qui sanctitatem ejus pluribus donis et beneficiis affecit.*

II PARS.

Beati Petri sanctitas magna est in manu Dei.

Deus qui dat omnibus affluenter, liberalem in primis se exhibet erga sanctos suos, quos etiam in hoc mundo benedictionibus replet, spiritualibus donis afficit: ac præter gratias communes quas nulli denegat, specialioribus et eminentioribus eos beneficiis honorat et ditat. Aliis enim orationis spiritum

communicat, sapientiæ donum aliis impertit et aliis potestatem miracula operandi confert. Jamvero Dei manus erga sanctum Petrum liberalissima ostenditur, ideo quia ut sanctitatem ejus magnificaret et exaltaret, modo eminentissimo ei soli simul dedit 1. orationis et contemplationis spiritum; 2. sapientiæ et intelligentiæ donum; 3. Gratiam miracula et prodigia operandi.

1. Orationis et contemplationis spiritus est donum descendens a Patre luminum, quod Deus quibus vult et quando vult, communicat; quod Deus modo quodam eminentissimo largitus creditur S. Petro de Alcantara; ipse namque ferventissime semper oravit et non deficit; ipse omni tempore et loco puras ad Deum manus per orationem levavit; eique orare et respirare unum et idem fuisse videbatur. Cum enim nec duabus horis integris qualibet nocte dormiret, reliquo noctis tempore orationi vocabat: per diem vero spiritum Deo semper habebat intentum, dumque externis negotiis incumbere cogebatur, mente et oratione ita Deo adhaerebat, ut similis videretur angelicis spiritibus, qui cum ad hæc terrena descendunt, semper ante Deum adstant, nec unquam ab essentia divinæ contemplatione feriantur. Non solum continue, etiam ferventissime oravit sanctus Petrus; ita enim ferventes fuere ejus orationes, ut sæpe ignitus, totusque transformatus appareret ac mutatus in eum, cum quo crucifigi ardentissime cupiebat. Tanto etiam spiritus fervore in oratione accendebatur, ut pluries multis a terra palmis elevatum conspiceretur corpus ejus. In choro orans et in Dei contemplatione extra se raptus, superno movente spiritu, aliquando usque ad laquearia sublimabatur. Nonnunquam cum in terra provolutus juxta arborem aliquam orare cœpisset, mox ad supremos arboris ramos, quasi avis, volabat. Dum in itineribus contemplationi intentus esset, non semel cum viatores a terra elevatum viderunt. Eum crucem in horto conventus Pedrosi devotis oculis contemplantem, sursum ferri et in aère coram ipsa suspendi, fratres aliquando conspexerunt. Cum de altissimis Eucharistiæ et Incarnationis loquebatur mysteriis, in extasi sæpe rapiebatur; ac ita frequentes ei erant extases et corporis a terra elevationes, ut corpus ejus gravitate et pondere

carere, penitusque spirituale videretur. Unde si de Elia dixerit Chrysologus, quod *continuacione jejunii defæcatus a carnali pondere volavit ad cælum* (serm. 21), nonne de sancto Petro de Alcantara pariter dicendum quod abstinentiis et diurnis jejuniis ita corpus suum defæcaverit, ut quasi spirituale effectum, in orationum fervore ad sublimia facile elevaretur? Id sane de sancto Petro jure assertur, ac de eo etiam fatendum, quod ei Deus dederit orationis spiritum. *Addamus, quod sapientiæ et intelligentiæ donum ei Deus contulerit.*

2. Petrus, ut alter Salomon, a Deo supplex petiit sapientiæ spiritum: *invocavi et veni in me spiritus sapientiæ* (Sap. 7). Hunc sane Petrus obtinuit spiritum, qui illi sub signis sensibilibus datus fertur, cum candidissima visa est columba, quæ caput ejus circumvolitans, humeroque deinde residens, auri illius rostrum immisit, quasi cœlestem sapientiam ipse a Deo infundi monstraret. Et revera Petrus hoc sapientiæ spiritu plenus, difficiliores, quæ in theologia agitantur questiones, facilitate et claritate admirabili explicabat; abscondita cordium penetrabat et conscientiarum secreta cognoscebat, ac futura multa prophætico spiritu prævidebat et predicabat. In veteri testamento, qui sapientiæ et prophetiæ spiritu a Deo ditabantur, vocabantur *videntes* et ad illos tamquam ad homines abditæ quævis clare agnoscences, quisque properabat; *eamus ad videntem* (1 Reg. 9). Petrus quidem dicebatur unus ex illis viris sapientibus et videntibus, cum multa regni cœlestis arcana, altiora christianæ religionis mysteria, reconditos cordium recessus, casusque futuros mirum in modum agnoverit. Hic vere fuit homo videns et prævidens respectu sanctæ Theresiæ, cum cœlestem illum spiritum a quo regebatur, perfecte novit et eidem superventura certo prædixit. Illum videntem et prævidentem experti sunt alii, quibus quod in eorum latebat cordibus declaravit eoque de futuris multis præmonuit. Hic tandem extitit homo sapiens et videns, qui sapientiæ spiritu divinitus illustratus, altissimarum scientiarum, ac etiam cordium et futurorum conscius fuit. Itaque Deus ei orationis spiritum et sapientiæ donum contulit: *ei etiam potestatem miracula faciendi concessit.*

3. Innumeri triumphant in cœlo sancti, quorum sanctitatem hic in terris Deus manifestavit et pluribus magnificavit miraculis, quæ virtute divina operati sunt. Multi, dum in sæculo viverent, facti sunt omnium peripsema, nec externum aliquid fecerunt signum, quod hominum sibi æstimationem et reverentiam conciliarent; alii nonnulli, instar Protomartyris sancti Stephani, fecerunt prodigia et signa magna in populo, ac hominibus se commendabiles exhibuerunt *signis, prodigiis et virtutibus* (2 Cor. 12): quoniam dedit eis Deus potestatem operandi miracula, quæ videntur quasi lingue cœlestes, a quibus sanctitas eorum prædicabatur et quasi sigilla divina, a quibus sanctitatis eorum veritas et excellentia confirmabatur. Unicum nunc inspicio sanctum Petrum de Alcantara, qui ut alter Thaumaturgus, innumera et portentosa operatus est miracula, a quibus sanctitas ejus et confirmata et omnibus mirabilis evasit. De illo enim fertur, quod cum die quadam divina mysteria in aperto agro perageret, caderentque undequaque e cœlo pluvix, nec unica gutta super ipsum et super populum sacrificio adstantem ceciderit. Aliquando cadentes e cœlo nives, mirabiliter in aëre suspensæ, in modum testudinis tectum quoddam efformarunt, sub quo vir sanctus ruri pernoctavit, ac hybernæ temporis acerbiter et injurias declinavit. In magna siccitate copiosum precibus suis a Deo imbrem obtinuit; magnos, rapidosque fluvios siccò pede pluries pertransivit; contentus unius incendio virtute magna occurrit, ferventique ad Deum habita oratione, ignem sine mora extinguere meruit; demersum in puteo infantem, injecta qua cingebatur chorda, miraculose extraxit; cæcæ mulieris oculos data benedictione protinus illuminavit; plures gravi morbo laborantes a mortis discrimine revocavit; pluresque alios ab immundis quibus vexabantur spiritibus liberavit. Ut fratrum subveniret necessitati, nunc infixum in terra baculum in frugiferam arborem divina virtute convertit, et nunc alios cibos miraculose a Deo ipsis dari impetravit. Hæc et alia, tot et tanta fecit Petrus miracula, ut vir portentosus extiterit, sanctitatemque ejus potestate faciendi miracula Deus vere comprobavit. Sanctitas ergo ejus magna fuit in manu Dei, qui san-

citatem ejus pluribus donis et beneficiis affecit. *Demum magna etiam fuit sanctitas ejus in estimatione hominum.*

III PARS.

Beati Petri sanctitas magna est in estimatione hominum.

Viri sancti nonnunquam ab hominibus ignorantur, despiciuntur et contemptui habentur; sanctus Petrus de Alcantara, qui magnus extitit coram Domino, magnus etiam fuit coram hominibus. Sanctitas enim ejus mirum in modum ab hominibus aestimata et honorata noscitur in Hispania, in urbe Roma et in tota Ecclesia: 1. *in Hispania*, dum adhuc in humanis ageret; 2. *in urbe Roma*, cum sanctorum catalogo adscriptus; 3. *in tota Ecclesia*, postquam inter sanctos annumeratus est.

1. Quo magis latere, ignorari, abjici, et in presenti humiliari ambierunt viri sancti, eo sæpius a Deo magis exaltari et glorificari meruerunt. Quod quidem in pluribus sanctis verissimum comprobatur, specialiter in humili Petro de Alcantara, cujus adhuc in terris viventis sanctitas ubique et præcipue in Hispania, non solum a vili plebacula, verum etiam a quibusvis magnatibus supra modum aestimata et honorata est, tum ob heroicas virtutes, quibus floruit; tum ob mirandam potestatem portentosa operandi prodigia, quam a Deo habuit. De sancto Bernardo fertur, quod mortali carne indutus omnes sanctitate et scientia sua in admirationem raperet, quodque ipse solus esset, a quo nil aestimabatur et honore dignus non censebatur: *quem totus mirabatur orbis, solus ipse non videbat sue operationis, opinionisque splendorem.* Idem sane dicendum de sancto Petro de Alcantara, qui in Hispania vivens, dum omni se honore indignum censebat, ab omnibus Hispanici regni incolis supra modum honorabatur. Non solum regulares et urbium cives, verum episcopi, principes et reges eum venerabantur: viri scientia et sanctitate celebres ad illum, tanquam ad cælestis doctrinæ magistrum properabant; primarii aulæ pro-

ceres et duces juxta monasterium, in qua vir sanctus habitabat, domos conducebant, ut ejus conversatione interdum frui vellent. Carolus V imperator, reges quoque Lusitaniæ eum sæpe advocabant, ut in gravissimis negotiis illum consulerent. Idem imperator et Joanna Austriaca Philippi II Hispaniarum regis soror, tanti eum faciebant, ut illum in confessorium et conscientiam suam moderatorem eligere voluerint, a quo munere obeundo ipse se humiliter excusavit. Tanta denique in Petro elucebat sanctitas, tanta virtus, tanque mirabilis prodigia operandi potestas, ut illum omnis Hispania admiraretur et veneraretur. Itaque Petri sanctitas æstimationem et honorem consecuta in Hispania, dum ipse viveret, *æstimata etiam et honorata est in urbe Roma, cum sanctorum catalogo adscriptus est.*

2. Cum Josephum super universam terram Ægypti constituit Pharaon, illum quidem maximo honore affecit in palatio suo, ubi tulit anulum de manu sua, et dedit eum in manu ejus, vestivitque eum stola byssina, et collo torquem auream circumdedit (Gen. 41). Non autem fuit satis Pharaoni, quod in palatio suo tantum Josepho honorem impenderit, voluit insuper, eum in universa civitate et in tota Ægypto honorari; ideo fecit eum ascendere super currum suum secundum, clamante præcone, *ut omnes coram eo genuflecterent et præpositum esse scirent universæ terræ Ægypti.* Quid simile fieri video in apothesi sancti Petri de Alcantara. Postquam enim e vivis excessit vir sanctus, in cælesti suo palatio eum Deus recepit, sublimavit, mirabili stola induit, ac gloria et honore coronavit: *gloria et honore coronasti eum, Domine.* Non tamen hic stetit Dei erga illum benignitas, quod in cælesti aula Petrum exaltaverit et ineffabili honore affecerit: voluit insuper, eum in urbe Roma ab omnibus honorari, invocari, ut sanctum et Dei amicum agnosci, sanctorumque catalogo tanta pompa, tantaque solemnitate adscribi, ut nulla major fuisse videatur. Tunc illius virtutes, merita et sanctitatem in alma hac civitate examinari, notificari, approbari, circumferri et proclamari Deus voluit, ut certo scirent omnes, eum esse vere sanctum, et inter cælestes receptum; *ut eum omnes præpositum esse scirent.* Petri ergo sanctitas æstimata

et honorata est in urbe Roma, cum sanctorum catalogo adscriptus est, *ac etiam in tota Ecclesia postquam inter sanctos annumeratus est.*

3. Petrum quidem multi venerabantur, antequam apotheosi donaretur, sanctorumque fastis adscriberetur; verum a tempore, quo ejus sanctitatem declaravit sancta romana Ecclesia, reges, principes, pontifices, omnesque fideles votis, invocationibus, supplicationibus, oblationibus et aliis multis modis eundem venerati sunt. Ab hoc tempore quisque novit virum hunc sanctissimum terrena despexisse, ut cœlestia assequeretur, carnem mortificasse, ut illa spiritui subjiceret; suamque divinæ voluntatem conformasse, ut unus spiritus cum Deo fieret; ab hoc etiam tempore quisque novit, ei a Deo collata fuisse sapientiæ, contemplationis et miraculorum dona; ac sanctitatem in cœlo et in urbe Roma æstimatam et mirum in modum honoratam; quapropter totus orbis ecclesiasticus eum certatim veneratus est. Quis dicat, quot ab hoc tempore ad ejus honorem erecta sint altaria, quot ad ejus gloriam Deo oblata sacrificia, quot habitæ in ejus laudem prædicationes, quot facta Deo vota? Quis capiat, quanta reverentia, quantusque in universa Ecclesia honos ab omni generis personis ei exhibitus sit? Certe si omnia bene pensentur, quisque fatebitur, Petrum fuisse unum ex his Dei amicis, qui nimis honorati sunt: *nimis honorati sunt amici tui, Deus.* Nimis quidem honoratus videtur Petrus in sæculo, in urbe Roma et in universa Ecclesia; quid hæc vero respectu honoris, quo eum Deus afficit in cœlo? Quid transitorius quo ab hominibus afficitur honos, respectu immarcescibilium coronarum, quas in paradiso recipit? Modici quidem et quasi nullius momenti dicendi istius mundi honores præ illis, quos Deus sanctis suis in cœlo confert: *pauca quippe bona sunt omnia presentis vite, quantumlibet multa esse videantur comparatione retributionis æternæ* (S. Greg. ho. 9 in *Evang.*). O fratres, cœlestia ista inspiciamus bona; ad supernam hæc sanctorum gloriam toto corde anhelamus, et ut illa cum beato Petro de Alcantara obtinere valeamus, cum illo sanctificari studeamus. Non terreat nos peni-

tentia, quoniam nullius momenti sunt hujus mundi labores et molestiæ respectu cœlestis beatitudinis, quam speramus. Heu! si in hoc mundo pro comparandis corruptibilibus bonis nil non moliantur multi, cur pro ineffabilibus, immensis et æternis paradisi bonis assequendis strenue non laborabimus? Cur imitari non conabimur sanctum Petrum de Alcantara, cui dulce et suave fuit pro Christo pati, ut cœlestem hæc beatitudinem compararet? Homo erat ille, homines sumus et nos; idem illi et nobis offertur præmium, eadem merces, eadem beatitudo, eadem gloria; cur ergo cum illo per difficiles virtutis vias non incedemus? Cur arctas salutis semitas non tenebimus? Cur demum quidquid in Dei et Ecclesiæ præceptis durum invenitur, sedulo non perficiemus? Rogo vos, fratres, et per viscera misericordiæ Dei nostri obsecro, ut non deficiatis in via, utque accurate perficiatis quæcumque ad sanctificationem et salutem necessaria. Sancti estote, sicut ille cujus hodie solemniam celebramus et cum illo æternam obtinebitis beatitudinem in cœlo. Amen.

CONCIO SECUNDA.

Pœnitentiam agite (Math. 3).

Nonne vestris insonat auribus salutaris illa vox, quæ e deserto egrediens, pœnitentiam inspirat? Nonne auditis Joannem Baptistam, e vastæ solitudinis recessu clamantem, ut vos ad veros pœnitentiæ fructus faciendos alliciat? Nonne corda vestra movent amabilia, simul et terribilia hæc verba: *pœnitentiam agite.* Qui talia fatur, est sanctus Christi Salvatoris præcursor, prophetarum maximus, anachoritarum princeps et pœnitentium antesignanus, qui ardenti succensus zelo, pœnitentiam vobis indicit, illamque necessario peragendam annunciat: *pœnitentiam*

agite. Innumera quidem habentur motiva, quæ vos ad tam salubri consilio obtemperandum excitare debent, ex quibus unicum nunc vobis proponam, penitentiam scilicet sancti Petri de Alcantara, quæ ita portentosa omnibus ipsam spectantibus et scientibus visa est, ut ipse merito penitentiæ prodigium, speculum, prototypus, magister et exemplar appellari meruerit. Taceo erga nunc extases, mentis excessus, miracula, amoris incendia, humilitatem profundam, aliasque multas eminentes virtutes, quæ in sanctissimo illo viro adhuc in sæculo viventi mirabiliter luxere, ut de ejus penitentia dicam. *Ave*.

Innumeri a multis sæculis undequaque audiuntur prædicatores, qui quo majori possunt zelo, salubres de penitentia ad populum habent conciones, et qui, quasi alii Christi præcursores, undique clamare non desinunt: *penitentiam agite*. Attamen heu! paucis placent hæc penitentiæ monita; illo tonitru pauci intus commoveantur et ad penitentiam agendam pauci adducuntur, imo et multi repetitis hic vocibus magis et magis obdurantur et a penitentiæ operibus elongantur. Quamplures enim, auditis non semel ejusmodi concionibus penitentiam inspirantibus, ab ea ita abhorrent, ut eam timeant, fugiant, et condemnent: *penitentiam fugiunt*, quam sollicite inquirere deberent: *timeant penitentiam*, quæ ab eis summo affectu amplectenda foret et sectanda: *penitentiam damnant*, quam laudare et aliis inspirare tenerentur. O quam magna hujusmodi personarum perversitas! o quam alius ab iis exitiit sanctus Petrus de Alcantara! Hic enim nec fugit, nec timuit, nec damnavit penitentiam; quin contra hic vero exitiit penitentiæ amator, sponsus et prædicator. Fuit amator et bajulus penitentiæ, qui eam sollicite quæsit; fuit sponsus penitentiæ, qui eam ardentè amplexus est; fuit prædicator penitentiæ, qui eam aliis efficaciter inspiravit. Sanctus Petrus de Alcantara penitentiam quæsit, penitentiam amplexus est et penitentiam faciendam aliis inspiravit: 1. penitentiam quæsit magna sollicitudine; 2. penitentiam amplexus est ardenti fervore; 3. penitentiam inspiravit felici successu.

I PARS.

Sanctus Petrus penitentiam quæsit.

Ita acerbi, palato ita agrestes et insuaves videntur penitentiæ fructus, ut ex iis degustare, penitentiamque agere pauci quærant. Sanctus Petrus de Alcantara penitentiam ita amavit, totoque affectu dilexit, ut eam sollicite quæsierit in sæculo, in claustris et in deserto. Eam quæsivit *in sæculo*, ubi raro invenitur; *in claustris*, ubi est communis, et *in deserto*, ubi est inevitabilis.

1. In mundo et iis qui in sæculo vivunt communes et usitate sunt commessiones, ebrietates, vindictæ, usuræ, omnisque generis voluptates; ibi frequentantur illicita gaudia, homicidia, furta et omnia vitia; e contra vera penitentia ibi tam rara est et insolita, ut vix inveniat, qui ei adherere ambiat et quærat. Et ideo Tertullianus mundum vocat, non *penitentiam*, imo *mortuorum habitaculum* (*de Resurr. carn.* 19), quoniam ibidem multi habitant peccatores per peccata sua spiritualiter mortui; pauci vero ibi inveniantur, qui penitentiam ament et sedulo sectentur. In isto autem sæculo nequam, ubi tam rara habetur penitentiæ virtus, eam sollicite quæsivit sanctus Petrus de Alcantara; cum enim adhuc esset juvenis et sub parentum cura in sæculo degeret, a mundo abhorrere cœpit, ejus gaudia fugit, honores illius contempsit, divitiasque ejus pro nihilo habuit, ut penitentiam toto corde quereretur, eique summo affectu adhereret. A nobilibus pariter et divitibus ortum duxerat ille parentibus; in medio magnatum ab incunabulis fuerat educatus; ridebat ei undique mundus, applaudebant ei mundi amatores; licentiores vitæ occasiones minime ei deerant, imo et omnia ab ipso exigere videbantur ut gauderet cum gaudentibus, atque cum viris vitio deditis, vitiosis et ipse indulgeret; at spiritu Dei edoctus in ipsa juvenili ætate et in mundo commorans penitentiam amavit, penitentiam quæsivit et durioris penitentiæ ope-

ribus vacavit. A Deo intus loquente audierat, quod *bonum est viro, cum portaverit jugum ab adolescentia sua* (Thren. 3, 27); propterea duro poenitentiae jugo ab adolescentia se subdidit, corporique suo crudele indicens bellum, illud debilitavit jejuniis, vigiliis vexavit, cruentavit flagellis, omnique mortificationis et poenitentiae genere illud affigere non destitit. Parum autem fuit Petro, quod poenitentiam quaesisset in saeculo, ubi raro colitur, *eam enim quaesivit etiam in claustro, ubi communis est.*

2. In claustro nil poenitentia communis, frequentius et usitatus nihil; ibi undique cruces, undique mortificationes; ibi continua paupertatis, humilitatis, patientiae, obedientiae et durioris poenitentiae exercitia. Unde varii ex sanctis patribus viros religiosos in claustro viventes ob poenitentiam quam sectantur, jam homines cruci affixos, jam martyres et jam mortuos viventes appellant: *estis vos quotidie morientes, et morte affecti* (D. Bern. in Psalm. *Qui habitat.* s. 6). Ea locum, in quo commune habetur poenitentiae exercitium; et en etiam locum, in quo eam studiose quaesivit sanctus Petrus. Mundo enim valedicens, conventum fratrum minorum exalceatorum, qui dicitur *de majorates*, adiit, ibique petito et sumpto probationis habitu, inter novitios et religionis candidatos sub magistri disciplina [vivens, brevi magnus poenitens et perfectus evasit minorita. In hoc fratrum reformatorum claustro, in quo poenitentia erat communis, poenitentiae non communi se addixit; ipse siquidem inter voluntarios illos pauperes omnium erat pauperrimus, inter hos humilitatis sectatores omnium erat humillimus et inter illos patientiae, obedientiae et poenitentiae cultores ille erat primus. In vigiliis, jejuniis, flagellationibus, omnisque generis mortificationibus ceteros ille vincebat, et si sibi ipsi, suoque zelo plus quam superiorum voluntati credidisset, gravioribus adhuc corpus suum afflictionibus vexasset; ille etenim semper tendebat in altum, ibat de virtute in virtutem, gravioribusque incumbere carnis mortificationibus semper magis ac magis optabat. Hic similis erat primaevis illis christianis, de quibus ait Tertullianus, quod semper graviora pro Christo pati desiderabant, quodque ad dura quaer-

que pro ejus amore perferenda parati erant: *paratus ad omne supplicium (de pud. 20)*: ille namque ad duriores quasque mortificationes obundas comparatus, imo et ad eas anhelabat, totoque cordis affectu eas exquirebat. A Deo nunquam mel consolationum, verum semper fel tribulationum petebat; ab illo cruces, mortificationes et exercenda durioris poenitentiae occasiones semper postulabat; nimis levia ei videbantur continua poenitentiae exercitia, quibus alii religiosi in claustro vacabant; nimirum ad graviora semper aspirabat. Et ideo postquam sanctus hic poenitentiae amator poenitentiam quaesivit in claustro, est communiter servatur, *eam solícite quaesivit in deserto, ubi est inevitabilis.*

3. Deserto poenitentia est affinis; ipsum deserti nomen poenitentiam redolet; ac in hoc loco vivere et poenitere unum et idem esse videntur. Ut enim ait Doctor Seraphicus, *desertum locus est asperitatis*, id est poenitentiae et mortificationis, quia scilicet, mortificatio et poenitentia in deserto censentur quasi inevitabiles. Hoc igitur loco poenitentiam quaesivit sanctus Petrus de Alcantara; zelo ejus cum parum videretur, quod eam in saeculo et in claustro quaesisset, divini amoris igne aestuans, in deserto, seu in loco horrores et vastae solitudinis eam solícite exquisivit. Praefatum enim conventum, ac etiam provinciam in qua receptus fuerat, summi Pontificis auctoritate fultus, reliquit et in locum desertum secessit; ad interiora scilicet alicujus montis, ubi pauperrimum et angustissimum conventum *de Petroso* edificavit, ibique cum aliis quibusdam fratribus minoribus arduis et portentosis poenitentiae exercitiis pro Dei amore totum se dedit et consecravit. Amor, si verus sit, amantem ad ardua suscipienda et ad gravia pro Deo perferenda excitat et urget: *charitas enim Christi urget nos* (2. Cor. 5). Cum quis Dei amore sauciatur et ardet, nulla ei amplius quies inest; tali semper agitatus amore ad plura et majora, eaque duriora propter Deum perferenda semper excitatur: *Dei amor non sinit nos conquiescere* (Chrysol.) Eo ipso, quo alicujus cor divino inflammatur amore, nil durum,

nil amarum, nilque ei difficile videtur; quin contra supplicia pro deliciis computat, graviore poenas velut favores recipit; ac cruce, poenitentiasque semper majores propter Deum portare ambit, ut enim ait Chrysologus, *nil durum, nihil grave, nihil amarum computat amor verus* (serm. 40). Petrus autem hoc Dei amore succensus, parva, levia et quasi nulla arbitrabatur poenitentiae exercitia, quibus in saeculo et in clastro incubuerat; idcirco in desertam et solitariam Ordinis Seraphici domum se recepit, ut ibi pluribus et acerbioribus poenitentiae exercitiis reliquo vitae suae tempore vacaret. Videamus mirandam poenitentiam, quam in hoc deserto obivit. Petrus enim non solum poenitentiam sollicitè quaesivit, *eam etiam summo affectu amplexus est.*

II PARS.

Sanctus Petrus poenitentiam amplexus est.

Cum omnes homines sint peccatores, poenitentiae operibus omnes vacare oportet, quia non ad aliud Deus peccatores in hoc mundo vivere sinit, quam ad hoc ut poenitentiam agant: *peccator nec ulli rei, nisi poenitentiae natus* (Tert. de poen. 11). Ad hoc nascimur omnes, et militia est vita nostra super terram, quoniam adversus peccata, passiones et concupiscentias nostras per poenitentiam et mortificationem generose militare debemus, imitantes sanctum Petrum de Alcantara, qui suscepit et amplexus est 1. poenitentiam generalem et universalem; 2. poenitentiam severam et austeram; 3. poenitentiam proximam et diuturnam.

1. Non uni solum, aut alteri poenitentiarum et mortificationum generi adhesit sanctus Petrus de Alcantara; poenitentiam ita universalem suscepit, ut unica ejus poenitentia alias omnes hominum poenitentium mortificationes et poenitentias complectatur. Si enim alii poenitentes prolixè se dedant vigiliis, ille unica dumtaxat hora cum dimidia singulis noctibus

somno indulget; si alii aliquoties in hebdomada jejument, ille singulis hebdomadae diebus, diris carnem suam jejuniis vexat; si alii a quibusdam abstineant cibis, ille ab omnibus, excepto pane et paucis leguminibus, abstinere; si asperis ciliciis alii carnem suam affligant, ille bracteam ferream viginti annis corpori suo inhaerentem gestat; si aliqui rudi et obsoleta induantur veste, unica ille, eaque vilissima et asperissima usque ad mortem utitur tunica; si alii, spiritu mortificationis et poenitentiae ducti, sua frigoris acerbitati, si aliqui rudi et obsoleta inquam corpora exponant, ille, sive aestate, sive hieme, detecto capite incedere solebat, unde aestivo tempore faciem solis ardore adustam gerebat, hyberno vero saepe caput gelu et nive ita aspersum habebat, ut crines et supercilia frigore congelata deciderent. Ille tandem in se uno omnia collegisse videtur mortificationum genera, ejusque poenitentia ita universalis est, ut unica ejus poenitentia alias omnes complectatur, fitque quasi compendium et summa omnium poenitentiarum et mortificationum, quae ab aliis poenitentibus assumuntur. Sancti Joannis Baptistae poenitentiam plurimum commendat Chrysologus, utque explicet quam universalis fuerit, ait, quod poenitentiam egerit in victu, vestitu et loco: *Joannes victu, vestitu, loco, totus poenitentiae formatus incedit* (ser. 167). Universalior videtur sancti Petri poenitentia, qui non solum poenitentiam egit in victu, vestitu et loco, verum etiam in omnibus, ita ut unica ejus poenitentia spectari queat velut epitome omnium poenitentiarum et mortificationum, quibus alii sancti corpora sua afflictaerunt. O quam universalis fuit Petri poenitentia! *et fuit etiam supra modum severa et austera.*

2. Fuit ille ex veris et magnis illis poenitentibus, qui seipso odio habent: *verus poenitens est osor sui* (August.). Fuit ex illis poenitentibus, qui adversus semetipsos irascuntur et qui corpora sua velut infensissimos hostes inspicunt: *quid est aliud homo poenitens, quam homo sibi meti tratus?* (August.). Fuit ex illis poenitentibus, qui adversus sua corpora arma sumunt et bella movent: spiritu enim poenitentiae succensus corpori suo, tanquam hosti infensissimo, crudele indixit bellum; dirissimis fla-

gellorum ictibus illud excoriavit, acerbis et continuis illud vexavit jejuniis, sævissimo et immani illud cilicio indesinenter cruciavit, illudque acerbissimo quoque mortificationum et penitentiarum genere ita exagitavit, ut nullam unquam ei requiem dederit: *nullam dedit requiem corpori suo*. Sciebat Petrus, quod servo Dei et homini penitentiam sectanti *nil gloriosius, aut magnificentius, quam carnem suam in servitutem redigere* (Amb. de offic. 56, 1): ideo corpus suum castigavit, flagellavit et per austeram penitentiam in tantam servitutem redegit, ut nullam ei dederit libertatem videndi terrena, audiendi intilia, gustandi suavia et comedendi delicata, concupiscendi delectabilia, amandi illicita, aut aliquid indebitum adversus Deum et rationem machinandi; quin contra, illud ut hostem continue impugnavit, aut illud ut servum abiectissimum ad acerbissimos gravioris penitentiae labores condemnavit et subdidit. Imo tanta et tam austera ejus exitit penitentia, ut corpus suum, veluti magni cujusdam criminis reum gravissimis pœnis et suppliciis adjudicaverit. Damnatur aliquando rei ad flagella et ille corpus suum durissimis flagellis bis singulis noctibus cruentavit. Carceri mancipari solent rei et ille in cubiculo ita angusto habitavit, ut feretrum, vel sepulchrum magis, quam hominis viventis habitaculum esse videretur. Ad mortem nonnunquam damnatur alicujus criminis rei, et ille corpus suum ad mortem crucis damnavit et penitentiae gladio interemit: *verus penitens veterem hominem gladio penitentiae enecat* (Guerric. serm. de Purif.). Neque semel dumtaxat, sed et millies corpus suum ad mortem damnavit, vel potius morte continua illud enecavit; quid enim aliud erat vita ejus, quam pœnennis et continua mors? Vivere et mori, esse vivum et mortuum, quasi unum et idem in ipso erant; dum enim viveret, corpus ejus aridæ radici simile magisque mortuum, quam vivens videbatur. En penitentiam maxime severam, ac ita austeram, ut nulla severior et austerior appareat; *ad hæc penitentia ejus proliza fuit et diuturna*.

3. Petrus minime accessit iis peccatoribus, qui postquam multa et gravissima perpetrarunt crimina, justitiæ divinæ cum

usura satisfecisse arbitrantur, si aliquorum dierum spatio levioribus quibusdam penitentiae operibus vacaverint. Ille enim licet nunquam gravibus inquinatus criminibus, adeo gravem et diuturnam suscepit penitentiam, ut usque ad ultimum vitæ exitum durioribus penitentiae et mortificationum exercitiis carnem suam affligeret. Non abjecit, nec longe a se ipso project penitentiam, imovero semper circumtulit: et a tempore quo penitentiam suscepit, usque ad mortem nunquam illam dimisit: imo quo ætate fiebat provector, eo in corpus suum efficiebatur sævior; eo acerbiora ejus erant jejunia, eo prolixiores ejus erant vigiliæ, eoque frequentiores et dirores aliæ ejus erant mortificationes; ita ut toto fore vitæ tempore et præcipue ab instanti quo in solitudinem secessit, penitentia ejus non tam hominis penitentis exercitium, quam juge martyrium fuisse videatur; martyrium sane fuit *horrore quidem mitius, sed diuturnitate molestius* (S. Bern.). Heu! quam durum et asperum fuit Petro quadraginta vel quinquaginta annorum spatio vigiliis, jejuniis, flagellationibus, omnisque generis mortificationibus corpus suum continue vexare! Quam juge et prolixum duxit martyrium! Vel dicendum quo multiplex objerit martyrium, quia quotidie quasi moriebatur, sumpque corpus per penitentiam enecabat. Unde cum D. Paulo dicere poterat: *quotidie morior* (2-Cor. 15, 31); quotidiana enim ejus penitentia, mors quotidiana et quasi continua erat. Miramini portentosam hanc, quam Petrus amplexus est penitentiam: hic autem vir sanctissimus non solum penitentiam est amplexus, *verum et aliis hominibus penitentiam agendam esse inspiravit*.

III PARS.

Sanctus Petrus agendam esse penitentiam aliis inspiravit.

Veritas, quæ odium parere solet, tunc magis odio habetur cum dura et aspera obeunda suadet et inspirat, quia plerique jucunda et placencia, non autem aspera et terribilia au-

dire amanti, dicuntque: *loquimini nobis placentia*. Petrus tamen, qui dura et dura pro Dei amore obibat, acerbos etiam poenitentiae rigores alii praedicabat; ac felici successu poenitentiam agendam esse inspiravit 1. viris vitam religiosam sectantibus; 2. magnatibus in medio voluptatum viventibus; 3. omnis generis peccatoribus.

1. Variis poenitentiae exercitiis vacabant et addebantur Fratres Minores Custodiae Extremadurae, seu sancti Evangelii. Tamen sanctus Petrus de Alcantara hos reformatos magis reformare, et ad altiore vite perfectionem adducere volens, arctiorem ac penitus extraordinariam poenitentiam iis inspiravit. Non solum iis dicebat: *poenitentiam agite*, hoc etenim jam faciebant; verum iis clamabat: *poenitentiam agite* modo insolito et extraordinario; ducite in altum et *aemulamini charismata meliora*. Si usque nunc nudis pedibus cum solis sandaliis incessistis, in posterum projicienda etiam sandalia et nudis pedibus inter spinas, lutum et lapides incedendum; si usque nunc in pauperibus et parvis habitaveritis cameris, in futuro in talibus habitandum, quae corpora vestra vix capere possint; si praeterito tempore certis solum diebus vigilare, jejunare, flagellis vos cedere consuevistis, tempore futuro vestrae sunt protelandae vigiliae, vestra multiplicanda jejunia, durioribusque flagellationibus corpora vestra castiganda et domanda sunt. Multas adducat rationes, ut ad suscipiendam arctiorem hanc poenitentiam eos alliceret; hisque rationibus et crebris suis exhortationibus, necnon mirabilibus vitae suae exemplis, extraordinariam hanc poenitentiam multis religiosis ita inspiravit, ut nil iis deinde magis placeret, in votis nil magis fuerit, quam austeram et insolitam hanc poenitentiam amplecti et perfecte sectari. Unde cum fratres plurimi et variae fratrum familiae, seu varii conventus suis hinc legibus se voluntarie subderent et arctam hanc poenitentiam sectari ambirent et peterent, alias nonnullas reformationis modi edificari curavit et Provinciam sancti Gabrielis instituit. Provinciae etiam sancti Joannis Baptistae originem dedit, multosque ex magnis illis poenitentibus et sublimis hujus reformationis fratribus ad varias Indiarum

nationes misit, ut illuc novam illam vivendi formam portarent, verbisque et exemplis suis docerent. Quare merito sanctus Petrus fratrum suorum apostolus vocari potest, quia suis concionibus et exemplis poenitentiam extraordinariam et vitam evangelicam iis inspiravit. Nec solum fratribus suis poenitentiam inspiravit, *illam docuit etiam saeculi magnatibus*.

2. Filio suo Jacobo benedicens patriarcha Isaac, dixit: *esto Dominus fratrum tuorum et incurventur ante te filii matris tuae* (Gen. 27). Eadem autem benedictione Deus, qui omnium communis est Pater, sanctum Petrum de Alcantara afficere et replere dignatus videtur; eum siquidem ita fratrum suorum dominum effecit, ut ante illum lubenti incurvarentur animo, illiusque voluntati suam quosque facile subderet et conformaret: quantumvis enim graves et insolitos iis inspiraret arctioris poenitentiae modos, ejus voluntati libenter obtemperabant. At majori adhuc benedictione repletum novimus eo quod non solum fratres et consodales suos, verum etiam reges, principes, duces, aliosque magnates, magnique nominis homines, *tum* sacris concionibus, *tum* privatis et salutaribus monitis, *tum* mirandis vitae suae exemplis, ad poenitentiam amplectendam efficaciter et feliciter adduxerit. Sanctus propheta Nathan, ut regem Davidem adulterii et homicidii reum ad poenitentiam adduceret, eum varie ex parte Dei affatus est: *primo*, beneficia, quae a Deo acceperat, ei proposuit: *secundo*, arguit eum ingratitude, qua usus est adversus Deum, qui tot eum beneficiis affecerat: *tertio*, multa ei minatus est mala, si de perpetratis criminibus poenitentiam non ageret. Quibus auditis, ingenuit David et sua confessus est crimina, dicens: *peccavi*; ac tandem durae et perenni poenitentiae se addixit. Eodem autem plane modo curiae Hispanicae magnates in concionibus et familiari conversatione alloquebatur sanctus Petrus de Alcantara; se gerebat ipse quasi alter Nathan a Deo missus, qui nunc beneficia, quibus eos Deus affecerat, illis objiciebat; nunc eorum iis exprobrabat ingratitude; et nunc imminente mortis, infernique pericula iis proponebat. Quibus verbis adeo terrebantur et commovebantur totius curiae primates, ut eorum plurimi vanitati et

luxui valedicerent; multi illicitis voluptatibus abrenunciarent, licentiori vitæ multi fræna ponerent, multique pœnitentiæ et omni virtutum exercitio se dederent. *Postremo sanctus Petrus de Alcantara non solis magnatibus, verum et omnium generis peccatoribus pœnitentiam efficaciter inspiravit.*

3. S. Petrus, magnus pœnitentiæ præco, potens opere et sermone, obstinatio et obduratioa quævis impiorum corda mirabilibus, quæ exhibebat virtutum omnium exemplis, efficacibus atque ignitis verbis, tundeat, emolliebat et ad Dei obsequium inclinabat. Hic sancto succensus ardore, peccatores desperatissimos ad æternæ salutis viam facile reducebat: *neque tantum verbi Dei efficacia, et ipso proprii vultus pallore obstinata hominum corda ad Dei amorem convertebat.* O quam multos a licentiori vita revocavit! Quam multos ab inveterata peccandi consuetudine eripuit! Quam multos ab imminente æternæ damnationis periculo eduxit et ad cœlestia regna vocavit! Petrus abnebat ab his concionatoribus, qui non student prodesse, sed placere, qui lucent et non ardent; ab his qui non utilia, sed præclara, sollicitè exquisita et studiose concinnata populo proponere consueverunt: ille etenim seligebat concionum argumenta graviora, terribiliora et vehementiora, quæ tanto spiritus fervore proferebat, ut quicumque illum audiebant, ad pœnitentiam et ad meliorem vitæ frugem adducerentur. Mihi audire videor pereximium hunc verbi Dei præconem, de formidandis Dei iudiciis, vel de sempiternis et importabilibus inferni suppliciiis coram populo virtute multa dicentem, ac peccatores sic cum B. Thoma a Villanova alloquentem: *peccavimus fratres, peccavimus, Deumque peccatis nostris offendimus; quare aut pœnitendum aut arduum* (ser. Dom. 1 Adc.). Cum certi sitis vos adversus Dei majestatem graviter peccasse, unum ex duobus a vobis necessario eligendum, scilicet aut in hoc mundo pœnitere, aut in inferno æternum ardere. Videte, quod ex his duobus eligatis. Procul dubio *melius est modicum pœnitere, quam perpetuo ardere.* Facite ergo fructus dignos pœnitentiæ; ad modicum pœnitentini in hoc mundo, ut æternum non ardeatis in in-

ferno. His et aliis similibus verbis pœnitentiam peccatoribus inspirabat, et ad illam generose amplexandam eos alliciebat. O utinam mihi jam daretur desuper virtus pectora hominum induratorum concutiendi et peccatores ad pœnitentiam reducendi! O utinam sanctum pœnitentiæ spiritum auditoribus meis inspirare valerem. Fateor quod tali virtute ditari non merear; operetur Deus in cordibus vestris quod ei placitum fuerit; saltem clamabo, vobisque annuntiabo, quod, si peccastis, necessario pœnitendum est: *pœnitentiam agite.* Certum est, quod ad pœnitentiam agendam sola Petri exempla quemque adducere deberent. Si tamen hæc ad flectenda corda vestra non sufficiant, præfata hæc serio mente revolvite verba: *aut pœnitendum est, aut infernum.* Illa attente recogitate; deinde quod salubrius, vobisque melius videbitur, eligite, aut pœnitentiam scilicet, aut infernum: *aut pœnitentiam,* quæ paradisi januam vobis aperit; *aut infernum,* in quem æternum cruciandi projicientur omnes peccatores, qui pœnitentiam in hac vita agere reuerint. Terrebit vos profecto infernus: pœnitentiam ergo agite, ut formidanda inferni supplicia vitare valeatis. Heu! quot nunc in tartareo clamant igne, petentes spatium pœnitentiæ, nec unquam illud obtinere valentes: pœnitentini ergo vos, dum datur vobis pœnitentiæ tempus, ne in æternum cum illis miseris clametis, postulantes pœnitentiæ tempus, et illud obtinere non valeatis: *pœniteamus, fratres, nec differamus, ne forte in die mortis queramus spatium pœnitentiæ et invenire non possimus* (D. Bern. ser. ad frat.). Pœnitentiam ergo agite et cito agite, ut inferni supplicia declinare et sempiterna paradisi gaudia obtinere valeatis. Amen.

DE SANCTA URSULA

CONCIO UNICA.

Adducentur Regi virgines post eam (Psalm. 44).

Moralium omnium virtutum castitate nulla utilior, amabilior nulla, nullaque pulchrior et speciosior esse videtur: *est quidem utilis castitas*, quia corpus nobilitat, mentem lætificat, animam sanctificat, Deoque dignam efficit: *est etiam amabilis*, quia per eam animæ ditantur, dignificantur et angelis assimilantur: *est tandem pulcherrima et speciosissima*, quia mirandum quemdam splendorem in alias omnes virtutes effundit; et sicut lucem a sole sumunt omnes stellæ, ita et omnes aliæ virtutes speciale aliquem fulgorem a castitate percipiunt. Unde, sicut alia sidera omni luce carerent, nisi a sole illustrarentur, ita et humilitas, patientia, obedientia, omnesque aliæ virtutes nullum sine castitate splendorem haberent et quasi lucere desinerent; *bonum opus non est aliquid sine castitate* (S. Greg. hom. 13 in *Evang.*). Sancta Ursula, cujus hodie festum colimus, fuit haud dubie una ex præclaris illis virginibus, quæ Christo Regi adducentur; certoque constat, quod patientia, fortitudine, fide, spe, charitate et aliis multis virtutum donis his in terris effulserit; verum virginalis ejus castitas alias ejus virtutes ita sublimavit, decoravit et nobilitavit, ut ab ea, velut a mirabili quodam sidere, suum omnem splendorem sumpsisse videantur; idcirco de generosa, heroica et miranda ejus puritate totum hunc sermonem encomiasticum instituere proposui. *Ave.*

Non satis admirari possumus angelorum puritatem: si tamen serio scrutemur quæ et qualis sit eorum puritas, quisque fatebitur, eam esse sine prælio, sine triumpho et sine præmio. Eorum puritas *est sine prælio*, quia a nullis hostibus impu-

gnatur: *est sine triumpho*, quia nullus ibi triumphus, ubi nullum præstitit prælium: *est sine præmio*, quia non datur præmium nisi victoribus. Aliter vero loquendum de Ursulæ puritate, quæ in hoc angelica laudabilior et commendabilior videtur, quod non fuerit sine prælio, sine triumpho et sine præmio: *non quidem sine prælio*, cum a pluribus hostibus fuerit impugnata: *non sine triumpho*, cum eos omnes debellaverit et de iis gloriose triumphaverit; *non sine præmio*, cum pro transitorio certamine quod obiit, æternam a Deo mercedem perceperit. Contemplamur jam et admiremur prælia, triumphos et præmia virginitatis sanctæ Ursulæ: prælia ejus fuere magna, triumphus gloriosi et præmia incomprehensibilia. Videamus Ursulæ virginitatem impugnatam, triumphantem et coronatam. Ursulæ virginitas *impugnata*; Ursulæ virginitas *triumphans*; Ursulæ virginitas *premiata*; en tres hujus orationis partes.

I PARS.

Ursulæ virginitas impugnata.

Sicut in pace languet et sæpe deficit, ita in certamine roboratur et perficitur virtus: tuncque magis coruscat, cum fortius impugnatur. Virginalis autem castitas haud extitit sine prælio in sancta virgine Ursula: impugnata enim fuit 1. a carnis illecebris; 2. a regis blanditiis; 3. a tyranni suppliciiis.

1. Dæmones, scientes castitatem esse animæ decorem et per eam hominem angelicis meritis, e quibus illi deciderunt, coæquari, livore percussi invidiæ, ei insidias parant, omnibus conatibus eam impugnant, nullumque non movent lapidem, ut ad immunditiam nos provocent. Fortiora autem eorum tentamenta fiunt per carnis illecebras; in corpore enim nostro pravos et obscenos motus excitare conantur, ut ad libidinem nos alliciant: *diabolus movet libidinem, desideria carnis instigat* (S. Bern. medit. 15). Nec credendum, quod dæ-